

11 Δεκεμβρίου 2009

Ιερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου, Μετέωρα

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός

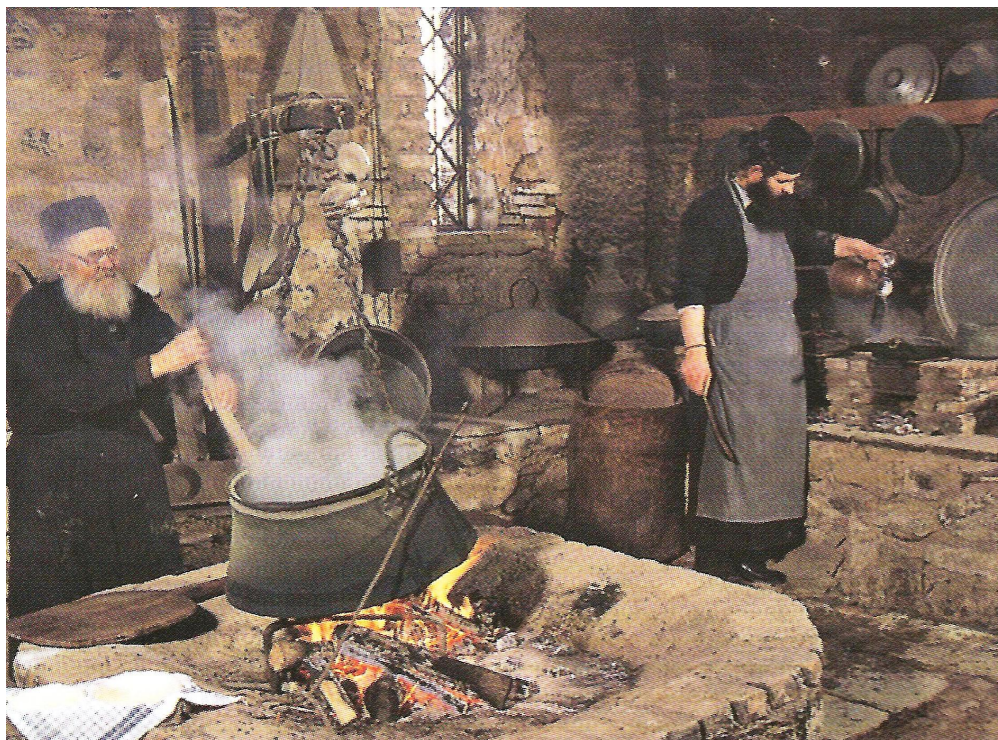

Η Ιερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου, που η ίδρυσή της αποτελεί αφετηρία του οργανωμένου μετεωρικού μοναχισμού.

Η Μονή του Μεγάλου Μετεώρου ή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος ιδρύθηκε λίγο πριν από τα μέσα του ιδ΄ αιώνα από τον όσιο Αθανάσιο τον Μετεωρίτη, ο οποίος και υπήρξε ο πρώτος κτίτορας της Μονής και οργανωτής συστηματικού μοναστικού κοινοβίου. Γι΄ αυτό η ίδρυση του μοναστηριού αυτού αποτελεί σταθμό ή μάλλον αφετηρία του οργανωμένου μετεωρίτικου μοναχισμού.

Ο όσιος Αθανάσιος (Ανδρόνικος το κοσμικό του όνομα) γεννήθηκε περί το 1302 στην μεσαιωνική πόλη των Νέων Πατρών, την σημερινή Υπάτη, όπου, προς τιμήν του, η Μονή του Μεγάλου Μετεώρου ανήγειρε ως μετόχι της, στο πατρικό του οικόπεδο, μεγαλοπρεπή μοναστηριακό φερόνυμο ναό.

Από την ζωή των μοναχών στην Ιερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου.

Γύρω στα 1340, ο όσιος Αθανάσιος εγκαταστάθηκε οριστικά στόν λεγόμενο Πλατύ Λίθο, πού ο ίδιος αποκάλεσε Μετέωρο, ονομασία πού περιέλαβε, συν τω χρόνω, όλους τους βράχους και τις μονές της γύρω περιοχής. Εκεί ο όσιος αναχωρητής οικοδόμησε ναό της Παναγίας της Μετεωρίτισσας Πέτρας.

Άμεσος διάδοχός του και δεύτερος κτίτορας της Μονής υπήρξε ο μοναχός όσιος Ιωάσαφ, πρώην «βασιλεύς» Ιωάννης Ούρεσης Παλαιολόγος, γιός του Ελληνοσέρβου βασιλιά Ηπείρου και της Θεσσαλίας, με έδρα τα Τρίκαλα, Συμεών Ούρεση Παλαιολόγου.

Ο Ιωάσαφ το έτος 1387/88, σύμφωνα με τις επί τόπου επιγραφικές μαρτυρίες, επεξέτεινε και ανοικοδόμησε μεγαλοπρεπέστερο τον αρχικό ναό πού είχε ανεγείρει ο Αθανάσιος προς τιμήν της Μεταμορφώσεως του Χριστού. Πρόκειται για το σημερινό ναόσχημο ιερό του καθολικού της Μονής, πού κοσμεείται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, με ενδιαφέρουσες μεταπαλαιολόγειες τοιχογραφίες του έτους 1483. Ο Ιωάσαφ έκοιμήθη γύρω στα 1422/23.

Μοναχοί φροντίζουν τον κήπο της Μονής Μεγάλου Μετεώρου.

Τον Αθανάσιο και τον Ιωάσαφ η Εκκλησία μας κατέταξε στην χορεία των οσίων της και τιμά την μνήμη τους στις 20 Απριλίου. Οι ιερές και χαριτόβρυτες κάρες των δύο κτιτόρων φυλάσσονται στην λιτή του καθολικού τής Μονής ως θησαυρός πολυτίμητος.

Στα 1544/45 ανεγέρθησαν ο μεγαλόπρεπος κυρίως ναός και η λιτή του σημερινού επιβλητικού καθολικού της Μονής, επί ηγουμένου Συμεών από τα Γιάννενα (κατά κόσμον Σπυρίδωνος). Ο ναός, πού ακολουθεί τον γνωστό αρχιτεκτονικό αθωνικό τύπο, αγιογραφήθηκε στα 1552, επί ηγουμενείας πάλι του Συμεών. Η τοιχογράφηση αυτή, κρητικής τεχνοτροπίας, αποτελεί ένα από τα αξιολογότερα σύνολα της μεταβυζαντινής ζωγραφικής.

Η Μονή διαθέτει έξι παρεκκλήσια: τρία παλαιά

α) του οσίου Αθανασίου του Μετεωρίτη, σε σπηλαιώδες κοίλωμα στην κλίμακα ανόδου, πού αποτελεί κατά την παράδοση και το πρώτο κατοικητήριό του,

β) του Τιμίου Προδρόμου (με οικοδομική φάση ίσως της εποχής των πρώτων κτιτόρων) και

γ) των ισαποστόλων Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (1η' αι.),

και τρία σύγχρονα:

α) του Αγίου Νεκταρίου

β) του Αγίου Ιωάννη της Κλίμακος και της ισαποστόλου Αγίας Όλγας, και

γ) των Αγίων Αναργύρων.

Επί ηγουμένου Συμεών, όπως μαρτυρεί η επιγραφή, οικοδομήθηκε η παλαιά τράπεζα της Μονής (1557), ένα από τα χαρακτηριστικότερα και περικαλλέστερα οικοδομήματα του είδους της πού παρέχει στον επισκέπτη την ευκαιρία να θαυμάσει την περίφημη μνημειακή αρχιτεκτονική του κτιρίου και να γνωρίσει την μορφή και την λειτουργία μιας παλαιάς μοναστηριακής Τράπεζας. Στην παλαιά τράπεζα στεγάζεται και η Θεολογική Πινακοθήκη «Γεώργιος Τσιουλάκης».

Η Παναγία με τον Χριστό. Φορητή εικόνα (έτους 1790) στο τέμπλο του κυρίως ναού του καθολικού. Είναι αφιέρωμα του ηγουμένου Παρθενίου.

Το παλαιό διώροφο νοσοκομείο-γηροκομείο της Μονής, οικοδομημένο τό 1572, από τα χαρακτηριστικότερα και ωραιότερα δείγματα μοναστηριακής αρχιτεκτονικής, είναι ένα από τα δύο μοναστηριακά νοσοκομεία πού διατηρείται ως τις μέρες μας (το δεύτερο στην Μονή Βαρλαάμ) και το μοναδικό στο είδος του διώροφο. Φιλόκαλα αναπαλαιωμένο, στερεωμένο, συντηρημένο, και ανακτισμένο στην

αρχική του μορφή (1998) από την Αδελφότητα της Μονής, είναι σήμερα το σκευοφυλάκιο της Μονής με αίθουσες πολύτιμων και μοναδικών κειμηλίων. Στον α΄ όροφο -αίθουσα Δημητρίου Ζ. Σοφιανού, και Νεομαρτύρων στην συνέχεια- εκτίθενται δείγματα από τα χειρόγραφα, έγγραφα και παλαίτυπα της Μονής. Στο ισόγειο -αίθουσα Λαζάρου Δεριζιώτη- στεγάζεται το κειμηλιαρχείο της Μονής (φορητές εικόνες, ξυλόγλυπτα, χρυσοκέντητα κ.ά.), καθώς και το μικρό παρεκκλήσιο των Αγίων Αναργύρων.

Οι κτίτορες της μονής όσιος Αθανάσιος και όσιος Ιωάσαφ. Τοιχογραφία στο νάρθηκα του καθολικού.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο της Μονής, κάτωθεν της παλαιάς τραπέζης (1557), αφιερωμένο στον Κώστα Μαντζάνα, και η αίθουσα ιστορικών λιθογραφιών (1912-13 και 1940-41) «Νικηφόρου Κομίνη» με μοναδικά και πλούσια εκθέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού (Αρχαία Ελλάδα, Βυζαντινός Ελληνισμός, Μακεδόνικος Αγώνας, Βαλκανικοί Πόλεμοι, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, παραδοσιακές στολές, έγγραφα Καποδιστριακής και Οθωνικής περιόδου, είδη λαϊκής τέχνης κ.ά.).

Το Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο και η αίθουσα λιθογραφιών «Νικηφόρου Κομίνη» παρουσιάζουν την διαχρονική και αδιάκοπη μαρτυρία και πορεία του Ελληνισμού από την Αρχαιότητα έως τις μέρες μας. Πρόκειται για ένα σπουδαστήριο ιστορίας και Ορθοδοξίας πού προβάλλει τις αξίες, τα ιδανικά και τους ήρωες της Πίστεως και του Έθνους μας.

Το καθολικό της Μονής Μεγάλου Μετεώρου (Μεταμορφώσεως). Εξωτερική άποψη.

Η Μονή του Μεγάλου Μετεώρου διατηρεί επίσης, σε άριστη κατάσταση, το παλιό παραδοσιακό μαγειρείο-μαγκιπέιο, σύγχρονο με την παρακείμενη παλαιά τράπεζα (1557), ένα από τα καλύτερα αρχιτεκτονικά δείγματα του είδους του. Το παλιό μαγειρείο, πλήρως εξοπλισμένο, προσφέρει στους επισκέπτες την δυνατότητα γνωριμίας με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και μοναστηριακής-οίκιακής

οργάνωσης.

Ανάλογης σπουδαιότητας και σημασίας είναι το παλαιό κελλάρι της Μονής, όπου φυλάσσονται παλαιά χειροποίητα σκεύη και εργαλεία της αγροτικής και κτηνοτροφικής ζωής (βαρέλια, άροτρα, καρδάρες κ.ά.).

Το Μεγάλο Μετέωρο, παρά τις ατελείωτες περιπέτειες και τους κατατρεγμούς έξι αιώνων, συνέχισε χωρίς διακοπή την μοναστική παρουσία και ακτινοβολία του και διεφύλαξε, κατά το μεγαλύτερο μέρος, τους πολύτιμους θησαυρούς και τα ανεκτίμητα εθνικά και θρησκευτικά του κειμήλια.

Πηγές:

ΜΕΤΕΩΡΑ, Η μοναχοπολιτεία των Σταγών, + Δημητρίου Ζ. Σοφιανού, Ομοτίμου Καθηγητή Ιστορικού Τμήματος Ιονίου Πανεπιστημίου, [ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ](#) &

ΜΕΤΕΩΡΑ, Οδοιπορικό + Δ.Ζ. Σοφιανού Έκδοσις Ι.Μ. Μεγάλου Μετεώρου (Μεταμόρφωσις) 1990.